

Financiële steun voor de versterking van de werking van dorpshuizen in Vlaanderen

Oproep 2025

Doelstelling in vogelvlucht

De Koning Boudewijnstichting lanceert samen met de Vlaamse Landmaatschappij een oproep tot financiële ondersteuning voor de **versterking van de werking van dorpshuizen in Vlaanderen**. Deze oproep beoogt het ondersteunen van initiatieven die inzetten op het uitbouwen van duurzame, inclusieve en multifunctionele ontmoetingsplekken in dorpskernen in Vlaanderen. De focus ligt hierbij op het versterken van sociale cohesie, het faciliteren van samenwerking en het stimuleren van innovatieve oplossingen voor lokale maatschappelijke uitdagingen. Dorpen die aan de slag gaan met een blik op de toekomst vanuit hun landelijke eigenheid zijn immers op weg naar het verbonden dorp¹.

Deze oproep richt zich tot **alle dorpskernen behalve op het grondgebied van de centrumsteden**.

Wat zijn dorpshuizen?

Er circuleren verschillende termen die kunnen gevat worden onder dorpshuizen, zoals: buurt -en dorpspunten, multifunctionele ontmoetingscentra, dorps hubs, gemeenschapsinfrastructuur, lokale dienstencentra, dorpszalen, plusplekken... Belangrijk is dat het gaat om een fysieke ontmoetingsplaats in een gebouw.

Een dorps huis biedt een antwoord op lokale behoeften en bezorgdheden. Het zijn plaatsen van sociale creatie en initiatief. Dorps huizen ontstaan als antwoord op een aantal maatschappelijke tendensen, zoals het verdwijnen van lokale voorzieningen (bv. detailhandel), senioren die langer thuis wonen, dienstverlening die digitaliseert, of het verenigingsleven dat op een andere manier samenwerkt. Vandaag zien we ook dat dorps huizen eveneens ontstaan in goed geconnecteerde dorpen en buurten en waar de lokale gemeenschap zelf het heft in handen neemt om initiatieven te ontplooiën (vaak in partnerschap met professionele partijen en lokaal bestuur) om bij te dragen aan de ontwikkeling van een levendige, actieve, zorgzame en inclusieve buurt.

---

¹ Wie meer wil weten over een Vlaams dorpenbeleid en het concept verbonden of geconnecteerd dorp: <https://www.vlaanderen.be/publicaties/dorps huizen-op-het-vlaamse-platteland-hefboom-richting-het-geconnecteerde-dorp>

Op die manier bekeken, kunnen dorpshuizen **drie rollen** opnemen:

De facilitator <i>Het dorpshuis als context</i>	Het faciliterende dorpshuis is een fysieke plaats en werkt in belangrijke mate receptief. Het biedt plek aan initiatieven en dienstverlening vanuit organisaties en bestuur. Ook verenigingen organiseren er activiteiten. Het dorpshuis faciliteert verschillende diensten en creëert ruimte voor ontmoeting. De hoofdfocus ligt op een goede werking van het dorpshuis en minder op de uitdagingen van het dorp als geheel.
De gangmaker <i>Het dorp en haar omgeving als context</i>	Het dorpshuis als gangmaker richt zich op het dorpsleven en op de woon- en omgevingskwaliteit in de brede zin. De infrastructuur staat in functie van een actieve werking van de dorpingen rond lokale thema's. Ontmoeting is voor de gangmaker onvoldoende; ontmoeting moet leiden tot samenwerking en projecten.
De innovator <i>De maatschappij en de wereld als context</i>	Het dorpshuis als innovator is breed maatschappelijk georiënteerd en wil actor zijn in een aantal uitdagende transitie's. Het dorpshuis is voortrekker van duurzame ontwikkeling. Er zijn bewonersgroepen actief rond lokale energieproductie, collectief vervoer, korte keten, duurzame landbouw, vereenzaming, verdoken armoede, en andere maatschappelijke uitdagingen.

Een **succesvol dorpshuis combineert deze drie rollen** en draagt bij aan het verbonden dorp van de toekomst. In een verbonden dorp gaat men aan de slag met de interne sociale gemeenschapskracht. Een verbonden dorp staat stil bij de wisselwerking met de omliggende dorpen en steden als het gaat om dienstverlening. Tenslotte werken lokale besturen, organisaties en burgers samen vanuit hun eigenheid. Een verbonden dorp is een streefbeeld voor duurzame ontwikkeling in een steeds veranderende leefwereld.

Waarom deze oproep?

We stellen vast dat de traditionele invulling van een dorpshuis - nl. enkel als ontmoetingsruimte - primeert. **De meer innovatieve en multifunctionele invullingen** van een dorpshuis vergen het opbouwen van sociaal kapitaal en duurzaam ondernemerschap in lokale gemeenschappen. Hiervoor zijn kennis en competenties nodig die benoemd worden als ondernemend sociaal makelaarschap.

Het dorpshuis bekrachtigt gemeenschapsvorming en de sociale kwaliteit van leven in een landelijke omgeving.

Met deze oproep willen de Vlaamse Landmaatschappij en de Koning Boudewijnstichting de werking van dorpshuizen versterken in het opnemen van nieuwe en meer multifunctionele rollen. Het gaat om het stimuleren van een aanbod aan dienstverlening dat aansluit bij de noden van de gemeenschap om op meerdere levensterreinen lokale maatoplossingen te verknopen met bredere maatschappelijke ontwikkelingen.

Type projecten die in aanmerking komen

Deze oproep richt zich uitsluitend tot initiatieven:

- Die een **volgende stap willen zetten** in hun ontwikkeling, bijvoorbeeld door te evolueren van facilitator naar gangmaker of van gangmaker naar innovator.
- Of die reeds functioneren als gangmaker of innovator, maar ondersteuning zoeken om hun werking **uit te breiden**, te **verduurzamen of structureel te verankeren**.

Projectvoorstellen hebben betrekking op minstens één van onderstaande activiteiten:

- Het uitvoeren van een **dorps- en omgevingsanalyse** m.b.t. aanwezige actoren, dienstverlening, activiteiten, behoeften enz. in het eigen dorp én in de dorpen in de buurt.
- Het uitwerken van een **lange termijnvisie** voor het dorpshuis, in **co-creatie** met de lokale gemeenschap en op maat van de dorpsgemeenschap, en met oog voor de **financiële duurzaamheid** van het dorpshuis na het wegvallen van externe financiële steun.
- Het versterken van de **vrijwilligerswerking** en het activeren en stimuleren van lokaal engagement.
- Het ontwikkelen van nieuwe **samenwerkingen** met lokale besturen, middenveld, zorgorganisaties en lokale ondernemers.
- Het opbouwen van **capaciteit** bij de initiatiefnemers en het uitwisselen van ervaringen en goede praktijken.
- Het opzetten van **innovatieve diensten of activiteiten** die inspelen op lokale noden.

Ontvankelijkheidscriteria

Om in aanmerking te komen voor ondersteuning, moet het project voldoen aan volgende voorwaarden:

Met betrekking tot formele criteria

- Het kandidaatsdossier wordt online ingediend (www.kbs-frb.be).

- De indiener van het kandidaatsdossier
  - is ouder dan 18 jaar;
  - is een feitelijke vereniging, lokaal bestuur, zorg of welzijnsorganisatie, vereniging zonder winstoogmerk of coöperatieve vennootschap met sociaal oogmerk.
- Het initiatief is een niet-commercieel project van algemeen belang.

Met betrekking tot locatie en periode

- Het initiatief situeert zich in een dorpskern van een Vlaamse gemeente, met uitzondering van de centrumsteden. Komen dus niet in aanmerking zijn: Aalst, Antwerpen, Brugge, Genk, Gent, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas, Turnhout.
- Het initiatief wordt uitgevoerd in de periode **juni 2026 en december 2027**.

Met betrekking tot de doelstellingen

- Het initiatief betreft een bestaand of reeds in opstart zijnde dorps huis.
- Het kandidaatsdossier bevat een duidelijke omschrijving van de doelstellingen, aanpak, timing en begroting. Een gedetailleerde budgetbegroting moet als bijlage bij het dossier toegevoegd worden.
- Er is aantoonbare betrokkenheid van de lokale gemeenschap bij het project en het project komt tegemoet aan de noden en behoeften van de lokale gemeenschap.

Selectiecriteria

De ingediende projecten worden beoordeeld door een onafhankelijke jury op basis van de volgende criteria:

- **Relevantie:** de mate waarin het project inspeelt op maatschappelijke uitdagingen.
- **Ambitie en groeipotentieel:** de mate waarin het project een nieuwe rol opneemt of een bestaande innovatieve werking structureel verankert.
- **Participatie:** de betrokkenheid van bewoners, vrijwilligers en lokale partners in de uitwerking van het project.
- **Innovatief karakter:** de mate waarin het project vernieuwende oplossingen of samenwerkingen tot stand brengt.
- **Duurzaamheid:** de visie op lange termijn en de verankering van het dorps huis in de lokale gemeenschap.
- **Efficiëntie en haalbaarheid:** de kwaliteit van de projectplanning, begroting en inzet van middelen.

- **Ligging van het project:** het is een pluspunt als initiatieven worden uitgevoerd in plattelandsgebieden.

Kostenposten waarvoor steun kan worden aangevraagd

De financiële ondersteuning is bedoeld voor werkingskosten en procesmatige versterking. In aanmerking komende kostenposten zijn onder meer:

- **Procesbegeleiding** en externe expertise (bv. participatie, communicatie, organisatieontwikkeling).
- **Juridische ondersteuning**, bijvoorbeeld bij het opzetten van een rechtsvorm of het uitwerken van samenwerkingsakkoorden.
- **Vorming en coaching** van vrijwilligers en trekkers.
- **Kosten voor participatieve trajecten** met bewoners en partners.
- **Loonkosten of vrijwilligersvergoedingen**
- **Communicatie- en sensibiliseringsmateriaal** in functie van de uitbouw van de werking.

Let op:

- Kostenposten die betrekking hebben op de reguliere werking van de organisatie komen niet in aanmerking.
- Investeringskosten (zoals verbouwingen, aankoop van infrastructuur of uitrusting) komen niet in aanmerking binnen deze oproep. Voor dergelijke kosten kan eventueel een beroep worden gedaan op het [Leader-programma](#).
- Er is geen dubbelfinanciering mogelijk van dezelfde kosten binnen Leader. Cumulatie met andere (Vlaamse) subsidies is mogelijk op voorwaarde dat deze subsidiekaders dit toelaten. De totale subsidiëring mag niet meer bedragen dan 100% van de totale projectkost.

Financiële steun

- In totaal is een budget van €304.000 beschikbaar voor financiële steun aan dorpshuizen.
- Initiatieven kunnen tot **maximum €10.000** steun aanvragen. De jury bekijkt of de aangevraagde steun in verhouding is met de vooropgestelde doelstellingen en activiteiten en bepaalt op basis daarvan het bedrag van de toegekende steun.

Selectieprocedure

Om projecten en initiatieven van algemeen belang te ondersteunen, gebruikt de Stichting de methode van de 'oproep met selectie door een onafhankelijke jury'. Via die projectoproepen wordt aan het doelpubliek bekendgemaakt dat financiële middelen ter beschikking worden gesteld voor projecten die aan bepaalde criteria voldoen. Geïnteresseerde kandidaten kunnen binnen een bepaalde termijn een kandidaatsdossier indienen.

De selectie van de kandidaatsdossiers wordt toevertrouwd aan een onafhankelijke, pluralistisch samengestelde jury. De samenstelling van de jury wordt goedgekeurd door de directie van de Stichting. De leden van de jury worden op basis van hun ervaring en beroepskwalificaties gevraagd om in de jury te zetelen. Ze worden niet afgevaardigd door een structuur, instelling of vereniging. Het is de taak van deze leden, die betrokken zijn bij de onderwerpen die in die bepaalde oproep aan bod komen, om de beste projecten te selecteren.

De jury evalueert de ontvangen kandidaatsdossiers op basis van bovenvermelde ontvankelijkheids- en selectiecriteria en selecteert de projecten die het best beantwoorden aan deze criteria. Meer informatie over de juryprocedure kan u lezen op onze [website](#) of bekijken in deze [video](#).

Timing

- Datum lancering oproep: 05/11/2025
- Uiterste datum indiening dossiers: 23/02/2026
- Datum bekendmaking: mei 2026

Communicatie over de projecten

De Koning Boudewijnstichting en de Vlaamse Landmaatschappij zullen communiceren over de geselecteerde dossiers. Daarnaast vragen we aan de laureaten om ook zelf te communiceren om de zichtbaarheid van hun projecten te versterken (artikel, sociale media, infoblad, nieuwsbrief, ...) met name in lokale pers- en mediakanalen. De laureaten verbinden zich ertoe om in alle publieke mededelingen aangaande het project de steun van de Koning Boudewijnstichting en de Vlaamse Landmaatschappij te vermelden.

Richtlijnen voor de Koning Boudewijnstichting: vermelding van 'project gerealiseerd met de steun van de Koning Boudewijnstichting en de Nationale Loterij'. De respectievelijke logo's van de Stichting en van de Nationale Loterij mogen niet worden gebruikt.

Richtlijnen voor de Vlaamse Landmaatschappij: het logo van de Vlaamse Landmaatschappij moet gebruikt worden. U kunt daarvoor het combilogo of sponsorlogo gebruiken dat u vindt [op de website van de VLM](#).

Opvolging en rapportering

Laureaten nemen deel aan één of twee intervisiebijeenkomsten voor ervaringsuitwisseling. Dergelijke lerende netwerkbijeenkomsten vormen een integraal onderdeel van de steun die toegekend wordt.

Ten laatste op 20 december 2027 bezorgen de laureaten een evaluatieverslag in een daarvoor door de Stichting ontwikkelde template, met onder meer een inhoudelijke (activiteiten) en financiële (overzicht kostenposten & werkelijke uitgaven) rapportage. De Stichting kan beslissen om een impactanalyse van de projectlijn te laten uitvoeren. De laureaten engageren zich in dat geval tot deelname aan een dergelijke analyse.

Terugvorderen van de financiële steun

De toegekende steun kan geheel of gedeeltelijk teruggevorderd worden in onderstaande gevallen:

- Het project wordt niet (volledig) uitgevoerd;
- De uitvoering van het project wijkt af van hoe het project werd voorgesteld in het kandidaatsdossier (doelstellingen, activiteiten, kostenposten, timing, ...);
- De laureaat dient geen evaluatieverslag in.

Aanpassingen van timing, doelstellingen, activiteiten en kostenposten kunnen toegestaan worden mits er gegronde redenen zijn en mits de vraag tot wijziging goed verantwoord wordt. Deze vraag wordt steeds schriftelijk (per mail) gericht aan de Koning Boudewijnstichting. De Stichting bekijkt en beoordeelt deze vragen in samenspraak met de Vlaamse Landmaatschappij.

Contact

- Voor algemene info kan u of bellen naar ons contact center: 02-500 4 555
- Voor specifieke vragen m.b.t. de inhoud van deze oproep kan u contact opnemen met
  - Dorien Baelden: 02-549 02 55, baelden.d@kbs-frb.be
  - Kristof Van Bunder: 02-549 61 91, vanbunder.k@kbs-frb.be

- Initiatiefnemers uit de provincies Oost- en West-Vlaanderen die op zoek zijn naar een klankbord of tips m.b.t. lokale netwerken, contacten, of andere projecten in de regio, kunnen contact opnemen met:
  - Streekfonds Oost-Vlaanderen: stefanie.albers@streekfondsoostvlaanderen.be
  - [Streekfonds West-Vlaanderen](#): Jan Despiegelaere, jan@streekfonds.be

Inspiratie en geleerde lessen uit enkele projecten

- [Inspiratiegids voor dorpszaalbeheerders aan te vragen bij Landelijke Gilden \(Leaderproject\)](#)
- [Dorpspunten Sint-Truiden: Praktijkverhalen en lessen \(Leaderproject\)](#)
- [Brochure plan van aanpak Dorpspunt door provincie Oost-Vlaanderen en Veneco](#)
- [Handreiking voor gemeenten met dorpshuizen: een Nederlandse publicatie van de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen](#)
- [Wat voor dorpshuis willen we zijn? Een handreiking voor besturen van buurt -en dorpshuizen en andere ontmoetingsplekken die willen bouwen aan de gemeenschap van morgen. Publicatie van de Nederlandse Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen](#)